

Opetus- ja kulttuuriministeriö

kirjaamo@minedu.fi

Viite: OKM/42/010/2016, asiakirja nro 304490

Suomen Rakennusinsinöörien Liitto RIL ry:n lausunto koskien yliopistojen koulutusvastuiden muutosesitystä 2017

Suomen Rakennusinsinöörien Liitto RIL ry kiittää mahdollisuudesta kommentoida opetus- ja kulttuuriministeriön 28.11.2016 päivättyä asetusluonnosta, joka koskee yliopistojen koulutusvastuun täsmentämisestä annetun opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen liitteen muuttamista.

Esitämme lausuntonamme kunnioittavasti seuraavaa:

Yliopistojen koulutusvastuiden määräytyminen

Yliopistolain mukaan yliopistoissa suoritettavista tutkinnoista ja eri yliopistojen koulutusvastuista säädetään valtioneuvoston asetuksella (ns. tutkintoasetus). Koulutusvastuiden yksityiskohtaisesta jakautumisesta yliopistojen kesken säädetään opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella (ns. koulutusvastuuasetus).

Koulutusvastuuasetuksen liitteenä on luettelo aloista, joilla yliopistot järjestävät alempaan ja ylempään korkeakoulututkintoon johtavaa koulutusta. Yliopistoilla on oikeus ja velvoite järjestää tutkintoon johtavaa koulutusta vain liitteessä niille määritellyillä aloilla. Yliopistot määrittelevät kuitenkin itsenäisesti sen, mitä oppiaineita tai koulutusohjelmia ne koulutusvastuualallaan järjestävät.

Samana koulutusvastuun omaavat yliopistot voivat sopia keskenään tarkoituksenmukaisesta työnjaosta koulutusvastuun sisällä.

Muutosesitys ja sen vaikutuksen rakennusalaan

Opetus- ja kulttuuriministeriön valmistellut yhteistyössä yliopistojen kanssa nyt lausuttavana olevan koulutusvastuusetuksen muutoksen. **Luonnokseen sisältyy Oulun yliopiston esityksen mukainen ehdotus lisätä rakennus- ja yhdyskuntatekniikan koulutusvastuu Oulun yliopistolle.** Voimassa olevan asetuksen mukaan koulutusvastuu on Aalto-yliopistolla ja Tampereen teknillisellä yliopistolla.

Esityksen taustamuistiossa on todettu, että Oulun yliopistolla on tekniikan koulutusala laaja koulutusvastuu, jolla vastataan pohjoisen sekä laajemmin koko voimakkaasti kehittyvän arktisen alueen osaajien kysyntään.

Edelleen muistioon on kirjattu, että Pohjois-Suomen rakennustekniikan ala tarvitsee koulutettua henkilöstöä ja alan diplomi-insinöörien ikärakenne ja kiihtyvä eläköityminen lisää alan osaajapulaa erityisesti infrarakentamisessa ja rakennetekniikassa. Oulun yliopiston rakennustekniikan puuttuminen on tuonut elinkeinoelämään vajauksen rakentamisalan keskijohdon ammattilaisista ja mahdollisesti kaventanut myös rakennusalan yritystoiminnan laajuutta ja rakennetta Oulun yliopiston vaikutusalueella, mikä on vaikeuttanut myös rakennusalan pohjoisten vientimarkkinoiden kehittymistä.

Pohjois-Suomen elinkeinoelämän näkemyksen mukaan Tampereella ja Espoossa annettava rakennus- ja yhdyskuntatekniikan diplomi-insinöörinkoulutus ei riitä kattamaan Oulun alueen ja Pohjois-Suomen tarvetta, sillä riittävää rakennustekniikan diplomi-insinöörien siirtymistä ja sitoutumista pohjoisille alueille ei tapahdu.

Tausta rakennusalan opetukselle Oulun yliopistossa

Rakennusalan diplomi-insinöörien koulutus aloitettiin Oulussa yliopiston perustamisvuonna 1959. Rakentamistekniikan osasto oli osa teknillistä tiedekuntaa, mikä osaltaan mahdollisti laaja-alaisen luonnontieteellisen ja ammattiaineiden koulutuksen.

Opetusministeriö päätti vuonna 1996, että rakentamistekniikan koulutusohjelma lakkautetaan Oulun yliopistosta. Ministeriö edellytti, että rakennusosaston toiminta lopetetaan viimeistään vuonna 2001.

Selvitysten mukaan uusien opiskelijoiden sisäänotto Oulun koulutusohjelmaan vaihteli vuosittain noin 30-70 välillä valmistuneiden diplomi-insinöörien määrän

vaihdellessa vastaavasti 30-50 välillä vuosittain. Osastolta valmistui sen toiminnan aikana vuosina 1959 - 2001 yhteensä 1267 diplomi-insinööriä sekä 65 tekniikan lisensiaattia ja 25 tekniikan tohtoria.

Oulun yliopistossa käynnistyi vuonna 2006 alan ja paikallisen elinkeinoelämän tuella rakennesuunnittelun ja rakentamisteknologian opintosuunta, jonka opetus annettiin konetekniikan osastolla. Lisäksi rakennettuun ympäristöön liittyviä opintoja on Oulun yliopistossa mahdollista suorittaa teknillisessä tiedekunnassa tuotantotalouden sekä prosessi- ja ympäristötekniikan koulutusaloilla.

Pohjois-Suomen rakennusklusteri ry esitti 17.2.2015 Oulun yliopistolle, että yliopiston tulee ryhtyä toimenpiteisiin esityksen tekemiseksi opetus- ja kulttuuriministeriölle uudistetusta rakennustekniikan koulutusohjelmasta. Esityksen mukaan Oulun yliopiston eri laitoksien ja yksiköiden opetusohjelmien koordinointi ja vahvistaminen rakennustekniikan koulutusohjelmaksi tulisi toteuttaa siten, että koulutus ja tutkimus voitaisiin aloittaa mahdollisimman nopeasti.

Syksyllä 2015 Pohjois-Suomen ja Oulun seudun rakennusalan toimijat yhdessä muun elinkeinoelämän kanssa käynnistivät selvitystyön rakennusalan diplomi-insinöörikoulutuksesta Oulun yliopistossa.

Selvitysmieheksi kutsuttiin diplomi-insinööri Tapani Mäkikyrö. Selvitystyön ohjausryhmässä ovat olleet edustettuina Pohjois-Suomen rakennusklusteri ry, Suomen Rakennusinsinöörien Liitto RIL ry, Suunnittelu- ja konsultointiyritykset SKOL ry ja Rakennusteollisuus RT ry. Selvitystyötä on hallinnoinut Oulun kauppakamari.

Rakennusalan diplomi-insinöörien alueellinen työllistyminen

Suomen rakennusinsinöörien Liitto RIL ry on rakennetun ympäristön toimialan diplomi-insinöörien ja teekkareiden vuonna 1934 perustettu valtakunnallinen järjestö. Toimialan keskeisiä osia ovat rakennus-, yhdyskunta- ja ympäristötekniikka sekä kiinteistöala. Jäsenemme toimivat laajasti alan eri tehtävissä ja organisaatioissa asiantuntijoina sekä päätöksentekijöinä.

RIL on toimittanut selvitysmiehen käyttöön muun muassa jäsenkyselyihin perustuvia yhteenvetotietoja rakennusalan diplomi-insinöörien alueellisesta jakaumasta sekä työllistymisestä ja työtehtävien laadusta.

Selvityksen perusteella 85 % Pohjois-Suomen alueella asuvista työssäkäyvistä RILin jäsenistä on valmistunut diplomi-insinööriksi Oulun yliopistosta. Vastaavasti liki 40 % Oulun yliopistosta valmistuneista ilmoittaa asuvansa Oulun seudulla tai muualla Pohjois-Suomessa.

Pohjois-Suomen alueella asuvien ja työssäkäyvien RILin jäsenten ikäjakaumassa voidaan havaita merkittävä alenema ikäryhmissä 30-35, 35-40 ja 40-45 vuotta. Näiden vuosiluokkien koko vaihtelee 1-3 henkilön välillä.

Vastaavasti ikäryhmissä 55-60 vuotta ja 60-65 vuotta diplomi-insinöörien vuosiluokkien koko on 5 – 10 henkilöä, minkä johdosta diplomi-insinöörien poistuma alueella tulee seuraavien 10 vuoden olemaan yksinomaan eläköitymisen seurauksena vähintään samaa luokkaa.

Volyymitarkastelun perusteella voidaan todeta, ettei nykyisin alueella työskentelevien diplomi-insinöörien määrä ole riittävä kattamaan työvoiman poistumaa tai mahdollista toimialan työvoimatarpeen kasvua. Alueellisella koulutusohjelmalla on myönteinen vaikutus ja tärkeä rooli paikalliseen työvoiman saatavuuteen.

Rakennusalan diplomi-insinöörikoulutuksen tarjonta Suomessa

Suomessa on tällä hetkellä kaksi rakennusalan yliopistoyksikköä, joista toinen toimii Aalto-yliopistossa ja toinen Tampereen teknillisen yliopistossa (TTY).

Kiinteistö-, rakennus- ja ympäristötekniikan hakukohteiden vetovoima eri yliopistoissa on säilynyt erinomaisena. Myös vastavalmistuneiden työllistyminen koulutustaan vastaaviin tehtäviin on erinomaisella tasolla.

Viime vuosina alan korkeimman koulutuksen kehittämisen kärkenä ovat olleet uusimuotoisten kandidaatin ja maisteriohjelmien perustaminen sekä opetusyksiköiden profiloituminen ja keskittyminen omille vahvuusalueilleen. Lisäksi yliopistot ovat vahvistaneet paikallista yhteistyötä sekä ammattikorkeakoulujen että yritysten kanssa, mikä on koettu myönteisesti myös työnantajien ja elinkeinoelämän piirissä.

RIL katsoo, että koulutustarjontaa edelleen kehitettäessä on tärkeää, että kaikki alan koulutus- ja tutkimusyksiköt säilyttävät vähintään nykyisen asemansa ja laajuutensa. Lisäksi valtakunnallisesti täytyy huolehtia toiminnan koordinaatiosta yksiköiden välillä.

Lausunto

Suomen rakennusinsinöörien Liitto RIL pitää asetusluonnosta ja siinä esitettyä rakennus- ja yhdyskuntatekniikan koulutusvastuun palauttamista Oulun yliopistolle tarpeellisena ja kannatettavana.

Helsingissä 14.12.2016

Helena Soimakallio
toimitusjohtaja, dipl.ins.
Suomen Rakennusinsinöörien Liitto RIL ry

